

Azərbaycan rəngkarlığının kraliçası

Ziyadxan ƏLİYEV

*Azərbaycan Respublikasının əməkdar incəsənət xadimi,
sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru*

8 Mart Beynəlxalq qadınlar günü ərəfəsində görkəmli firça ustası, mərhum Vəcihə Səmədovadan (1924-1965) söz açmaq istəyirik. Təbii ki, bu səbəbsiz deyil. Əslində hələ sağlığında yüksək sənətkarlığı sənət xiridaları tərəfindən yüksək dəyərləndirilən və əbədiyyətə qovuşmasından sonra hər dəfə “Azərbaycan rəngkarlığının kraliçası” kimi anılan Vəcihə xanım tez-tez xatırlanmağa layiq rəssamlarımızdır. Bu dəfə onu xatırlamağımız isə həm qadınlar bayramı, həm də bu il onun vəfatından 50 il ötməsi ilə bağlıdır. Düşünürük ki, arxada qalan bu yarım əsrlik məsafə onu bir insan və sənətkar kimi daha düzgün dəyərləndirməyə imkan verir.

Tanışlıq üçün deyək ki, o, ixtisas təhsilini əvvəlcə Bakıda məşhur “Əzimzadə məktəbi”ndə (1940-1944), sonra isə V.İ.Surikov adına Moskva Rəssamlıq İnstututunda (1944-1951) almışdı. Çox da uzun çəkməyən yaradıcılığında özünəməxsus sənətkarlıq xüsusiyyətləri sərgiləməyinin qarşılığında ona “Azərbaycan SSR əməkdar incəsənət xadimi” fəxri adı verilmişdi.

“Azərbaycan bəstəkarları” (1951) adlı diplom işi ilə özünün bənzərsiz yaradıcı potensialının nəhayətsizliyini nümayiş etdirən Vəcihə xanım 1965-ci ilə qədər davam edən və qəflətən qırılan yaradıcılığında bunu müxtəlif janrlarda yaratdığı əsərlərilə təsdiqləmişdir. “Xəber gözləyənlər” (1963), “Toy ərəfəsində” (1961), “Mahni” (1950), “Kür sahilində” (1957) və “Geoloqlar” (1965), “İmtahan ərəfəsində” (1958) adlı süjetli tabloları, “Aktrisa L.Bədirbəyli” (1954), “Sosialist Əməyi Qəhrəmanı S.Kərimova” (1957), “Heykəltəraş H.Abdullayeva” (1964), “Memar S.Səmədovanın portreti” (1959), “Geoloq M.Məmmədbəyli” (1959) kimi portretləri, “Çuxuryurd ətrafi” (1956), “Göygölün sahilində” (1957), “Toğana kəndi” (1960) adlı mənzərələri və çoxsaylı natürmortları ilə “kişi biləkli qadın rəssam” ayaması qazanmış Vəcihə Səmədovanın yüksək sənətkarlığını əyanıləşdirən sənət nümunələridir. Sağlığında güzel rəssam və mehriban ana kimi həmkarları arasında böyük nüfuz qazanan, qayğıkeşliyi ilə tələbələrinin sevimlisinə çevrilən Vəcihə xanımın bu gün də xatırlanması onun həyatda saldığı dərin izin görüntüləridir. Dünyasını dəyişəndən sonra görkəmli firça ustasının xatırəsinin əbədiləşdirilməsi, Rəssamlar İttifaqının sərgi salonuna adının verilməsi də onun sənətkarlığına və şəxsiyyətinə ehtiramın ifadəsidir.

